

SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA
FILIAL DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Núm. 223
Maig 2010

QUÈ CAL SABER?

MODELAR I MODELITZAR

Procurem no confondre els mots **modelar** i **modelitzar**, malgrat que tots dos estan relacionats amb el terme **model** i, a primer cop d'ull, poden semblar equivalents. Com veurem, tenen significats ben diferents. Vegem-ne les definicions del Diccionari de la llengua catalana, de l'IEC (no indiquem totes les accepcions, sinó només les més generals):

modelar 1. *v. tr.* Afaçonar en argila, en cera o en un altre material (un model a executar en marbre, en bronze, etc.). 2. *v. tr.* Conformar a un model.

modelitzar *v. tr.* Elaborar un model que representi o descrigui adequadament (un fenomen, un objecte o un procés de la realitat).

Simplificant-ho molt, podem dir que *modelar* és fer alguna cosa a partir d'un model, i *modelitzar* és fer un model a partir d'alguna cosa.

Per tant, podem modelar la reproducció de l'esquelet d'un dinosaure (és a dir, l'esquelet servirà de model per a la nostra rèplica), o podem modelar una hipòtesi d'acord amb un paradigma científic o una teoria més general, que ens serveix de model de referència per a la nostra hipòtesi. També podem dir *l'erosió modela el paisatge*. En definitiva, sempre que adaptem, creem, etc., quelcom a partir d'un model, o li donem forma, estem *modelant*.

En canvi, si, basant-nos en unes dades obtingudes de l'experimentació o l'observació creem un model, aleshores *modelitzem*, com quan establim un model de comportament ecològic, meteorològic, evolutiu, etc., a partir d'uns resultats concrets. En aquest cas, creem un model a partir d'unes dades, i aquest model després ens pot servir per a explicar fenòmens relacionats o més generals.

Noteu que el substantiu derivat de *modelitzar* és **modelització**, i el derivat de *modelar* és, generalment, **modelatge** (**modelat** es fa servir en l'àmbit de la geologia, amb el significat de 'conjunt de formes d'un terreny que caracteritzen un sistema d'erosió'): *una modelització informàtica; un modelatge en argila d'un fòssil; un modelat causat per l'erosió*. De tot el que hem dit es desprèn que no és el mateix **modelable** i **modelitzable**, i d'altres casos semblants.